

Bijlage 2 Verrichten van voorbehouden handelingen door ‘anderen’

Waar in deze bijlage gesproken wordt over ‘anderen’ worden medewerkers en stagiairs bedoeld die geen zelfstandige bekwaamheid of functionele zelfstandigheid bezitten. Hieronder vallen coassistenten, verpleegkundigen in opleiding, dokters-assistenten en consultatiebureau-assistenten.

Coassistenten en stagiairs en voorbehouden handelingen

In de uitvoeringspraktijk binnen de jeugdgezondheidszorg komt het regelmatig voor dat er coassistenten of stagiairs meelopen. De vraag is of deze coassistenten of stagiairs ook voorbehouden handelingen, bijvoorbeeld vaccinaties, mogen verrichten.

Een coassistent (lees tevens stagiair) mag niet zelfstandig een voorbehouden handeling indiceren en verrichten. Wel is het toegestaan dat een coassistent in opdracht van een arts een voorbehouden handeling verricht. In dat geval moet voldaan worden aan de vereisten die de Wet BIG daaraan stelt. Dit houdt onder meer in dat de coassistent bekwaam moet zijn en dat er voldoende toezicht geregeld is.

De Wet BIG stelt geen voorwaarden aan de functie die of het beroep dat door een opdrachtnemer wordt uitgeoefend. Dit betekent, dat in principe iedereen in opdracht van een arts een voorbehouden handeling mag verrichten, mits voldaan is aan de eisen die de Wet BIG hieraan stelt. Bekwaamheid van de opdrachtnemer is een van de belangrijkste van deze eisen.

Ook studenten, leerlingen of coassistenten mogen derhalve voorbehouden handelingen verrichten als dit in opdracht van een arts gebeurt. In zo'n geval zal de toetsing van de bekwaamheid van de opdrachtontvanger over het algemeen wel meer inhoudelijk moeten plaatsvinden, omdat er dan geen sprake is van personen die een opleiding hebben voltooid. Er kan dan niet zomaar worden aangenomen dat het verrichten van bepaalde voorbehouden handelingen in voldoende mate in de opleiding is aangeleerd en daarom zal bekwaamheid niet snel aanwezig mogen worden geacht.

Dat betekent uiteraard niet dat zij onder geen enkele voorwaarde voorbehouden handelingen mogen verrichten, omdat zij dan nooit de bekwaamheid daartoe zouden kunnen verwerven. Wel betekent het, dat degene die een handeling nog moet aanleren door de opdrachtgever in eerste instantie uitgebreid van aanwijzingen en toezicht zal moeten worden voorzien, zodat dankzij die aanwijzingen en dat toezicht toch voldoende bekwaamheid aanwezig is om een voorbehouden handeling te mogen uitvoeren. (Bron: KNMG Artseninfolijn).

Inzet van ‘anderen’ bij vaccineren tijdens groepsvaccinaties

Tijdens groepsvaccinaties bij de 9-jarigen en 12/13-jarigen worden bij JGZ-organisaties ook CB- en doktersassistenten ingezet om te vaccineren. Deze medewerkers hebben geen zelfstandige bevoegdheid of functionele zelfstandigheid voor de voorbehouden handeling vaccineren. Zij mogen dus alleen vaccineren in opdracht van een arts/VS/PA en er moet voldaan worden aan de voorwaarden van toezicht en tussenkomst. Dit houdt in dat er altijd een arts/VS/PA, die

eindverantwoordelijk is, aanwezig en beschikbaar moet zijn tijdens de hele sessie. Deze arts/VS/PA moet bereid zijn te coachen en in te grijpen als de aanwijzingen niet voldoende opgevolgd worden.

Bij de inzet van stagiairs en coassistenten tijdens groepsvaccinaties gelden dezelfde voorwaarden als voor CB- en doktersassistenten (zie ook [paragraaf 2.2.1](#)).

Inzet van 'anderen' bij vaccineren van zuigelingen en peuters

Binnen JGZ-organisaties dienen goede afspraken gemaakt te worden over het vaccineren van zuigelingen en peuters door anderen. Het vaccineren van zuigelingen en peuters door anderen wordt bij voorkeur alleen gedaan door stagiairs en coassistenten die eerst ervaring hebben opgedaan bij het vaccineren van oudere kinderen (bijvoorbeeld tijdens de groepssessies). De opdrachtgever dient altijd aanwezig te zijn bij het toedienen van de vaccinatie, om toezicht en tussenkomst te kunnen garanderen.

Bij sommige organisaties wordt ervoor gekozen om alleen coassistenten die evident in de kindergeneeskunde of JGZ willen werken of HBO-V-stagiairs die aangeven in de JGZ werkzaam te willen zijn (allen in de laatste fase van hun opleiding) te leren vaccineren bij jongere kinderen, nadat ze ervaring hebben opgedaan bij de groepssessies.

Vorbereidende handelingen, zoals het mengen en opzuigen van vaccinvloeistof, kunnen ook door anderen gedaan worden als ze daarvoor voldoende ingewerkt zijn en de regels voor het vullen, de cold chain en de administratie kennen.